

Kazneni postupak protiv Rade Miljevića za ratni zločin protiv civilnog stanovništva kažnjiv po čl. 120. OKZRH, K-26/06

Županijski sud u Sisku je 18. lipnja 2007. godine donio nepravomoćnu presudu kojom je opt. Rade Miljević proglašen krivim što je iz glinskog zatvora izveo zatočene civile Janka Kaurića, Borislava Litrića, Milana Litrića i Antu Žužića i radi likvidacije ih predao neutvrđenom broju naoružanih nepoznatih osoba pripadnika iste vojne postrojbe, te su oštećeni istoga dana likvidirani. Osuđen je na kaznu zatvora od 14 godina.

Prikaz postupka¹

Županijski sud u Sisku

Vijeće za ratne zločine:

Sutkinja Snježana Mrkoci, Predsjednica Vijeća
Sutkinja Ljubica Rendulić-Holzer, članica Vijeća
Sudac Danko Kovač, član Vijeća

Predmet: K-26/06; ratni zločin protiv civilnog stanovništva, čl. 120. st.1. OKZRH

Optužnica: Županijskog državnog odvjetništva u Sisku K-DO-03/06 od 4. rujna 2006., činjenični opis mijenjan na glavnoj raspravi od 9. svibnja 2007.

Zastupnik optužnice: Marijan Zgurić, zamjenik Županijskog državnog odvjetnika u Sisku

Optuženi: Rade Miljević, nalazi se u pritvoru Županijskog zatvora u Sisku od 10. ožujka 2006.

Branitelji: Zorko Kostanjšek, odvjetnik iz Siska; Luka Šušak, odvjetnik iz Zagreba, izabrani branitelji

Žrtve - ubijeni civili: Janko Kaurić, Milan Litrić, Borislav Litrić, Ante Žužić

Punomoćnik oštećenika: Darko Rogan, odvjetnik iz Zagreba

Osvrt na dosadašnji tijek postupka

Rade Miljević uhićen je u Glini kada je iz Srbije (čiji je državljanin) došao u Republiku Hrvatsku (čiji je također državljanin) po novac za naknadu štete na kući. Na ulici, u Glini ga je prepoznao bivši zatočenik logora, a tijekom predistražnih radnji su u policijskoj postaji i drugi bivši zatočenici izvršili prepoznavanje.

Tijekom istražnog postupka saslušani su svjedoci: Pavle Štajdohar, Ivica Pereković, Ivica Cindrić, Ivan Cestarić, Zoran Kotnik, Živko Kladar, Željko Palmar, Miloš Paripović, Đuro Šimunović, Ivan Klobučar, Slavica Kavurić, Dražen Baždar, Dušan Čelap, Anica Čučković, Milan Bulat, Davor Radanović, Rade Vekić i Ivan Mareković, nakon čega je Županijsko državno odvjetništvo u Sisku pred Županijskim sudom u Sisku podignulo optužnicu br. K-DO-03/06 od 4. rujna 2006.

Okrivljeni Miljević nalazio se u pritvoru po rješenju Županijskog suda u Sisku broj Kio-16/06 od 10. ožujka 2006.

Optužnica

Županijsko državno odvjetništvo u Sisku podignulo je optužnicu br. K-DO-3/06 od 4. rujna 2006. godine kojom se Radetu Miljeviću stavlja na teret da je, dana 20. rujna 1991. godine, u Glini, kao pripadnik nelegalnih vojnih snaga tzv. „Srpske autonomne oblasti (SAO) Krajine“, koristeći okolnosti

¹ Postupak pratila te prikaz i ključna zapažanja sačinila Tanja Šijan, monitorica HHO-a.

oružane pobune na tom području, protivno odredbama čl. 3. IV. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, od 12. kolovoza 1949. godine, i čl. 4., t.1. i 2., Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), od 8. lipnja 1977. godine, zajedno sa neutvrđenim brojem naoružanih i uniformiranih, nepoznatih pripadnika istih vojnih snaga, iz zatvora u Glini izveo zatočene civile Janka Kaurića, Milana Litrića, Borislava Litrića i Antu Žužića te su ih, pod izgovorom da će ih poslati u kninski zatvor, odveli na brdo Pogledić gdje su ih ubili vatrenim oružjem, pa da je time, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, ubijao civilno stanovništvo.²

Izmjena optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Sisku od 9. svibnja 2007.

Zamjenik ŽDO-a je izmijenio optužni akt u činjeničnom opisu na način da se optuženoga Radeta Miljevića njime tereti da je dana 20. rujna 1991. u Glini, kao pripadnik nelegalnih vojnih postrojbi tzv. SAO Krajine, koristeći okolnosti oružane pobune na tom području, protivno odredbama Ženevskih konvencija, po **prethodnom dogovoru** sa pripadnicima izviđačko - diverzantske grupe Jose Kovačevića, iz zatvora u Glini izveo zatočene civile Janka Kaurića, Borislava Litrića, Milana Litrića i Antu Žužića, i u cilju njihove likvidacije, pod izgovorom da će ih poslati u Kninski zatvor, **predao ih** neutvrđenom broju naoružanih i uniformiranih pripadnika izviđačko - diverzantske skupine Jose Kovačevića koji su ih odveli na brdo Pogledić, gdje su ih usmrtili vatrenim oružjem. Zakonski opis optužbe i njezina pravna kvalifikacija je ostala ista.

Sastav Sudskoga vijeća

Vijeće je bilo sastavljeno od troje profesionalnih sudaca Županijskog suda u Sisku i sukladno odredbi čl. 13. st.2. Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda da suci moraju imati dugogodišnje iskustvo na radu u najsloženijim predmetima, jedna je članica Vijeća sutkinja Građanskog odjela Županijskog suda.

Na početku postupka nije bilo prigovora na sastav Vijeća za ratne zločine, međutim tijekom postupka je branitelj Kostanjšek zatražio izuzeće Predsjednice Vijeća i čitavog Vijeća, kao i predsjednika Županijskog suda u Sisku obrazlažući da Predsjednica ne želi utvrditi ključne činjenice

Tijek postupka

Postupak pred Županijskim sudom trajao je od 4. prosinca 2006. do 14. lipnja 2007. Presuda je objavljena 18. lipnja 2007. godine.

Na glavnim raspravama kao javnost nazočili su predstavnici HHO-a, Documenta-e, OSCE-a, američkog veleposlanstva, HVIDR-e i braniteljskih udruga, te medija. Prilikom ulaska u zgradu Županijskog suda u Sisku, i na ulazu u sudnicu, iz sigurnosnih razloga je vršen pregled svih.

Sud nije koristio odvojenu prostoriju za svjedoke usljed čega su se događale situacije da su se svjedoci za vrijeme stanki dogovarali i komentirali svjedočke iskaze, na što je upozoravao i branitelj optuženoga.

Vijeće nije prihvatilo niz dokaznih prijedloga stranaka, najvećim dijelom u odnosu na obranu optuženog dostavljenih pisanim podnescima Sudu sa razrađenim okolnostima na koje se pojedini dokazi odnose.

Branitelj optuženoga, odvjetnik Kostanjšek je izvjestio Sud da je dobio pisanu prijetnju.

² Zapažanje monitorice: Županijsko državno odvjetništvo je prvotnom optužnicom teretilo Radu Miljevića da je sudjelovao u ubojstvu civila a da to iz dokaza navedenih u optužnici ni iz čega nije proizlazilo, odnosno nije bilo niti zatvorenog kruga indicija, a kamoli dokaza, da bi na bilo koji način okrivljenik sudjelovao u likvidaciji zatvorenika, a još manje da bi ih osobno likvidirao.

Sud je odbio prijedlog obrane da se isključi javnost kako svjedoci ne bi bili pod pritiskom i u strahu koje je branitelj obrazložio napisima u lokalnim medijima.

Pri prepoznavanju okrivljenoga u sudnici Predsjednica Vijeća je, sukladno odredbi čl. 242. ZKP-a, zatražila je od 3 svjedoka obećanje da će iskazivati istinu s obzirom na pitanje koje će mu postaviti, a to je učinila na način da je ponavljala odgovarajući tekst iz čl. 242. ZKP-a. Obećanje da će iskazivati istinu pri prepoznavanju okrivljenoga kao osobe koja je u rujnu 1991.godine izvela iz zatvora četvoricu oštećenika dali su svjedok Pavle Štajdohar (nije sa sigurnošću prepoznao okrivljenoga), te svjedoci Ivica Pereković i Zoran Kotnik koji su rekli da sa stopostotnom sigurnošću prepoznaju okrivljenoga. Svjedok Ivan Turudić je na početku dao obećanje da će govoriti istinu³. Vijeće je odbilo prijedlog optuženika da obećanje da svjedok Mladen Beneta, i prijedlog branitelja da se obećanje da će govoriti istinu zatraži i od svjedoka Stoje i Milana Baltića .

Optuženi Miljević je na kraju dokaznog postupka iznio svoju obranu i ispitan je⁴.

Izvedeni dokazi

U tijeku dokaznog postupka saslušani su sljedeći svjedoci: **Pavle Štajdohar, Ivica Pereković, Ivica Cindrić, Ivan Cestarić, Zoran Kotnik, Živko Kladar, Đuro Šimunović, Miloš Paripović, Ivan Klobučar, Željko Palmer, Slavica Kaurić, Dušan Čelap, Rade Vekić, Ivan Mareković, Ivan Turudić, Ivan Šubrić, Mladen Beneta, Đuro Relić, Željko Šedlbauer, Damir Vandelić, Nikola Sužnjević, Stoja Baltić i Milan Baltić.**

Saslušan je i sudski vještak-patolog sa Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku u Zagrebu, **doc.dr. Davor Strinović**, o okolnosti stradavanja oštećenika, te izvršenja obdukcije i identifikacije tijela oštećenih.

Svjedočenje Pavla Štajdohara

Svjedok **Pavle Štajdohar** je dao svoj iskaz pred istražnim sucem 23. ožujka 2006. te ponovno na glavnoj raspravi održanoj 4. prosinca 2006. Svjedok je optuženoga vidio u uniformi pripadnika Teritorijalne obrane kada je nakon zarobljavanja doveden u Dom Balinac. Pored Radeta Miljevića tamo je vidio i Đuru Štulića i Radeta Padežanina koji su bili komandanti.

Svjedok je iz Doma je premješten u zatvor u Glini gdje je bio šest mjeseci, tamo je tučen, jednom je teže ozljeđen, zadobio je povrede na bradi, vratu, zdrobljena mu je ušna hrskavica, slomljeno nekoliko zuba, udaren je u preponu. Oduzete su mu sve osobne stvari. Svjedok je rekao da je na ovom Sudu tri puta bio svjedok, vezano za zlostavljanja u zatvoru u Glini, a u postupcima protiv Radeta Vrge, Pralice Ranka i Palančan Stanka.

Svjedok je naveo kako je čuo da se osoba koja je došla po četvoricu ubijenih žrtava zvala Rade Miljević. Lupanje na vrata glinskog zatvora je čuo između 19. i 21. 9. 1991., negdje između 12.30 i 13.00 sati, u vrijeme ručka. Rekao je da su oštećenici izvedeni na velika zatvorska vrata, pokraj kuhinje. Kada su ih odvodili ovi se nisu opirali, već je samo Ante Žužić raširio ruke kao da ne zna kuda ga odvođe. Sva četvorica oštećenika su se prije odvođenja nalazila u samicama, ali svjedok ne zna jesu li bili sami, ili zajedno. Svjedok nema spoznaja tko je četvoricu oštećenika doveo u zatvor, ne zna koje je marke bilo vozilo kojim su zarobljenici odvedeni. Od žrtava je poznavao samo Janka Kaurića koji je u trenutku odvođenja iz glinskog zatvora bio obučen u traperice i tenisice i jaknu

³ *Predsjednica Vijeća je, sukladno odredbi čl. 242. ZKP-a, od 4 svjedoka koji su imali neposredna saznanja o odvođenju četvorice oštećenika iz zatvora zatražila obećanje da će iskazivati istinu. Nisu potpuno razvidni njeni razlozi tomu. No, možda se mogu povezati s činjenicom da je svjedok Ivan Turudić sudjelovao u TV emisiji "Istraga" u kojoj je govorio o događajima u zatvoru.*

⁴ *Okrivljeni je koristio procesne mogućnosti da aktivno sudjeluje u postupku (aktivno je pratio sudsku raspravu, ispitivao svjedoke, predlagao dokaze, bilježio i pripremao se).*

smeđe boje. Kada su ih izvodili, stražar Nenad Petrović je išao prvi, četvorica oštećenika u sredini, a Rade Miljević na kraju.

Svjedok je rekao da su Anti Žužiću u zatvoru, nakon pada Topuskog, rekli da su mu ubili brata i da će i njega ubiti.

Svjedok nije vidio da optuženik sudjeluje u batinanju zatvorenika, nije ga vidio u zatvoru nakon inkriminiranog događaja. Na upit je svjedok opisao Radeta Miljevića kao osobu koja ima široko čelo, usko lice, smeđkastoplavu kosu koja je bila nešto dulja, kao „lavlja griva“. Rekao je da je Rade Miljević imao automatsku pušku i pištolj. Za njegove činove i remenje ne zna, glavu je morao držati spuštenu, sjeća se uniforme, beretke i čizama.

Predsjednica Vijeća predočila je svjedoku fotografije iz 1992. godine. Na fotografijama je svjedok prepoznao optuženika. Na pitanje punomoćnika oštećenika, koju je fotografiju vidio u sudskom spisu i je li prepoznao osobu koja je odvodila četvoricu zatvorenika iz zatvora, svjedok je rekao da nije apsolutno siguran, zato što ta fotografija nije u cijelosti jasna.

Na prepoznavanju u sudnici je svjedok tražio da optuženik pokaže lijevi profil, zbog toga jer ga je tako vidio u zatvoru i tako ga zapamtio.

Na upit optuženika, svjedok je rekao da je optuženika prvi put vidio u ljeto 1990. godine kada je optuženik prolazio s naoružanom grupom ljudi kroz šumu između Skele i Balinca. Na daljnje pitanje, je li tijekom prepoznavanja svjedok prepoznao optuženika sa 100%-tnom sigurnošću, svjedok je rekao da bi to mogla biti ista osoba, sa 10-ak kilograma više, no, ljudi se mijenjaju i teško je reći.

Zamjenik ŽDO-a iz Siska predložio je da se od svjedoka zatraži da kaže može li sa 100%-tnom sigurnošću potvrditi da je osoba u sudnici ta koja je odvodila zatvorenike.

Predsjednica Vijeća, sukladno odredbi čl. 242. ZKP-a zatražila je od svjedoka obecanje da će iskazivati istinu s obzirom na pitanje koje će mu postaviti, a to je učinila na način da je ponavljala odgovarajući tekst iz čl. 242. ZKP-a. Na pitanje koje mu je Predsjednica Vijeća nakon toga postavila, je li osoba u sudnici ta koja je u rujnu 1991. godine izvela 4 osobe iz zatvora, je svjedok rekao da to ne može reći.

Svjedočenje Ivica Perekovića

Svjedok **Ivica Pereković** iskaz je dao pred istražnim sucem 23. ožujka 2006. godine, te ponovno na glavnoj raspravi održanoj 4. prosinca 2006. Na glavnoj raspravi je rekao da je vidio Radeta Miljevića kako odvodi četvoricu zarobljenika, da ga ranije nije vidio i da ne poznaje optuženika. Rekao je da je Rade Miljević pri ulasku u logor ostao stajati kod vrata, nije ulazio u samice. U trenutku kada su došli u ćelije po zarobljenike svjedok je bio na ručku, ispod šatora na dvorištu logora. Na izlasku iz logora optuženik je bio iza kolone koja je izvodila zarobljenike.

Branitelj je uložio prigovor na današnji iskaz svjedoka smatrajući ga potpuno drugačijim od onog danog u istrazi. Predočio je svjedoku da je u istrazi rekao da je bio u prostoriji odakle je čuo da je Rade Miljević rekao da mu dovedu četvoricu zarobljenika, a danas je rekao da se tom prilikom nalazio u natkrivenom prostoru u dvorištu, zajedno sa Pavlom Štajdoharom, te da je s te pozicije vidio da je optuženik ušao u zatvor. Svjedok je naveo da se ne može sjetiti zašto je u istrazi i danas različito odredio svoju lokaciju u trenutku odvođenja zarobljenika. Na upit, gdje su bili Litrići, Kaurić i Žužić, svjedok je rekao da su bili u ćeliji, ali ne zajedno sa svjedokom. Nakon što je svjedoku predočen dio iskaza iz istrage, gdje je rekao drugačije od današnjeg iskaza, svjedok je rekao da se tijekom istrage nije precizno izjasnio.

Na upit branitelja, svjedok je rekao da je u logoru bio 6 mjeseci, gdje je zadobio teške tjelesne ozljede, slomljena mu je ključna kost. Rekao je da su ga stražari najmanje tukli, no, ne može točno reći tko ga je tukao, jer su tukli svi koji su dolazili u zatvor. U zatvoru su mu oduzeti novčanik i sat. Osobne stvari oduzimane su i od drugih zarobljenika.

Na upit, sjeća li se nekih imena, svjedok je rekao da se sjeća imena Petrović i Rade Vrga. Rekao je da je za ime Joso Kovačević čuo, no, ne poznaje tu osobu.

Svjedok je opisao Radeta Miljevića kao osobu koja je imala maskirnu uniformu, kestenastu kosu, nešto dulju. Kritičnog dana imao je SMB - uniformu (jednoboju), pištolj i bijeli opasač. Na upit Zamjenika ŽDO-a iz Siska, je li 100 % siguran da je osoba koja se nalazi u sudnici ista osoba koja je odvodila zarobljenike, svjedok je rekao da je 100 % siguran da je to ta osoba.

Predsjednica Vijeća zatražila je od svjedoka da da usmeno obećanje da će iskazivati istinu, u smislu odredbe čl. 242. ZKP-a. Nakon što je svjedok dao rečeno obećanje, rekao je da je stopostotno siguran da je opt. Rade Miljević osoba koja je izvela Janka Kaurića, Milana Litrića, Borislava Litrića i Antu Žužića. Na upite o prepoznavanju, svjedok je rekao da je na prepoznavanju bilo 5 ili 6 osoba. Prepoznavanje je izvršeno u Petrinji, Radeta Miljevića je prepoznao, a ostale pokazane osobe nije nikada ranije vidio.

Branitelj je pitao svjedoka ima li problema sa zdravljem, jer je na zadnjih nekoliko pitanja šutio. Svjedok je odgovorio da ima malo problema sa živcima. Na pitanja optuženika svjedok nije želio odgovarati, nakon čega je svjedok rekao da se loše osjeća te je Predsjednica Vijeća zapisnički konstatirala da je svjedok pao u posebno psihičko stanje u kojem više ne izražava volju da odgovara na daljnja pitanja u postupku.

Svjedočenje Ivana Cindrića

Svjedok **Ivan Cindrić** iskaz je dao u fazi istrage 27. ožujka 2006. godine te ponovno na glavnoj raspravi održanoj 4. prosinca 2006., kada je rekao da su ga zarobili pripadnici srpskih paravojnih formacija dana 17. rujna 1991. godine. Toga dana, od predvečerja do rano ujutro sljedećeg dana, bio je smješten u Kazneno – popravnom domu. Nakon toga predan je pripadnicima JNA. Trećeg dana od zarobljavanja, Vojna policija bivše JNA odvela ga je u Banja Luku. U glinskom zatvoru je bio od sumraka do zore. Zarobljen je zajedno sa oštećenikom, pokojnim Jankom Kaurićem. U zatvoru su ga ispitivali i tukli te mu oduzeli sat i sve što je imao na sebi. Sa Jankom Kaurićem je bio smješten u sobu gdje su se već nalazili zarobljenici. O sudbini Janka Kaurića je čuo tek nakon 1995. godine.

Na upite Zamjenika ŽDO-a iz Siska, svjedok je rekao da je Janko Kaurić bio obučen u civilno odijelo i da je bio ranjen, ali ne zna što je imao od osobnih stvari.

Svjedočenje Zorana Kotnika

Svjedok **Zoran Kotnik** iskaz pred istražnim sucem dao je dana 23. svibnja 2006. godine te ponovno na glavnoj raspravi održanoj 4. prosinca 2006.

Tijekom inkriminiranog događaja je bio u logoru, u zatvoru je bio dva mjeseca. Sjeća se noći i prostorije gdje su bili smješteni zarobljenici iz Hrvatske Kostajnice, između ostalih i on. U zatvoru je prvi put vidio Perekovića i Štajdohara, oni su bili civili. Svjedok je rekao da su on i ostali pripadnici ZNG-a odvojeni.

Po četvoricu zarobljenika došli su zamjenik Komandanta logora i trojica stražara. Janko Kaurić se je opirao, pa su ga trojica stražara i Komandant logora vukli petnaestak metara. Janko Kaurić je bio obučen u civilnu odjeću. Osoba koja je stajala vani je bila Rade Miljević. Svjedok je čuo da se Rade Miljević predstavio, te da je imao papirić s kojega je čitao imena. Bio je u maskirnoj uniformi, vidio ga je na udaljenosti od 5-6 metara od ulaznih vrata u prostoriju. Zarobljenici su izvedeni oko 10.30 sati. Iz ponašanja Radeta Miljevića nije mogao razaznati koja je bila njegova funkcija.

Radeta Miljevića je svjedok upoznao u kancelariji kada je bio tučen, optuženik je bio u istoj prostoriji. Rekao je da je Rade Miljević osobno sudjelovao u mučenjima zatočenika. Optuženik je u zatvoru nosio maskirnu uniformu i opasač. Svjedok poznaje i Franju Kovačevića koji je također sudjelovao u batinanju.

Predsjednica Vijeća je zatražila od svjedoka da da usmeno obećanje da će iskazivati istinu, u smislu odredbe čl. 242. ZKP-a. Nakon što je dao usmeno obećanje svjedok se okrenuo prema optuženiku i rekao da je to Rade Miljević, samo puno stariji.

Branitelj je pitao svjedoka sjeća li se, osim imena Franje Kovačevića, Hrvata koji ih je tukao u logoru, još nekog imena. Svjedok je rekao da je popis imena osoba kojih se sjeća predao istražnom sucu u Zagrebu još 1996. godine, kada se puno bolje sjećao imena i pojedinosti.

Branitelj je prigovorio da je svjedok u istrazi rekao da je Janko Kaurić imao ZNG odoru, a sada tvrdi da je bio u civilu. Svjedok je pojasnio da se radilo o zelenoj uniformiranoj vesti koja se može protumačiti kao uniforma i kao civilna odjeća. Branitelj je prigovorio iskazu svjedoka kao neistinitom.

Svjedočenje Slavice Kaurić

Slavica Kaurić, supruga ubijenog Janka Kaurića, je iskaz dala u istrazi 27. 3. 2006. te ponovno na glavnoj raspravi održanoj 5. prosinca 2006.

28.08.1991. izbjegla je zajedno sa svojom djecom iz sela Šatornja u Zagreb, gdje ju je nakon tjedan dana posjetio suprug Janko Kaurić, te se odmah vratio. Nedugo zatim ju je posjetio kum, Ivan Klobučar, da bi joj rekao da je Janko zarobljen. Otišla je u Sisak u policijsku postaju, a oni su je dalje uputili u Crveni križ. Da je njezin suprug odveden iz zatvora u Glini saznala je u proljeće 1992. kada su Pereković i Štajdohar razmijenjeni. Nakon toga se dugo bezuspješno obraćala nadležnim tijelima kako bi saznala što joj se desilo sa suprugom. Tek je 26.11.2006. dobila informaciju da je tijelo njenog supruga ekshumirano.

Svjedokinjina sestra Bara Žugaj je razgovarala sa svjedocima Pavlom Štajdoharom i Ivicom Perekovićem koji su joj rekli da je Rade Miljević odveo Janka Kaurića u nepoznatom pravcu.

Radeta Miljevića je poznavala prije rata, radila je u školi s njegovom suprugom. Zna da je prije rata radio u KPD-u u Glini. Čula je da su ga zvali "Šef".

Branitelj je prigovorio cjelokupnom iskazu svjedokinje ocijenivši da je u suprotnosti sa ranijim iskazima.

Svjedok Miloš Paripović

Svjedok, **Miloš Paripović** svoj je iskaz pred istražnim sucem dao 7. lipnja 2006. godine te ponovno na glavnoj raspravi održanoj 5. prosinca 2006.

Nema spoznaja o događajima u KPD-u Glina, jer u kritično vrijeme nije tamo bio. Zatvorski stražar je postao u rujnu, ili listopadu, 1992. godine Tijekom njegove službe su dovodene samo osobe koje su bile okrivljene za kaznena djela, radio je u prizemlju, u civilnom zatvoru. Vojni se zatvor nalazio na katu. Sa njim je radio Đuro Birač kao upravnik zatvora, Bato Momčilović bio je Predsjednik Okružnog suda. Još navodi Radeta Vekića, Svrzikapu Dušana, Šikanja Stojana, Dušana Dimitrovića i pokojnoga Petra Vladića.

Josu Kovačevića poznaje od prije rata kao zaposlenika Zadruga, ali ga tijekom rata nije vidao.

Opt. Radeta Miljevića znao je vidjeti u Glini, i to uglavnom na benzinskoj postaji.

U zatvoru je vođena evidencija zatvorenih i pritvorenih osoba. Primopredaja straže vršena je u usmenom i pisanom obliku, vođa smjene je vodio dnevnik kretanja. Na predloženim evidencijama svjedok nije prepoznao rukopise i rekao je da se ne radi o uobičajenom formatu dokumenta.

Svjedočenje Dražena Baždara

Svjedok **Dražen Baždar** svoj je iskaz dao u istrazi 23.3.2006. te ponovno na glavnoj raspravi održanoj 11. prosinca 2006.

U jesen 1991.g. je bio u sastavu Vojne policije JNA te je boravio u krugu KPD-a u Glini i zgradi TO. Vidio je oštećenike dok su šetali po dvorištu, a od kolega je čuo da su završili na Poglediću. Jednom prilikom ga je stražar, Žarko Zlatović, pustio da posjeti Antu Žužića koga je poznao od prije. Žužiću je dao cigarete te je s njim razmijenio par riječi o obitelji.

U krug zatvora su ulazili ljudi koji su tukli zatvorenike. Sjeća se slučaja kada je njegov zapovjednik, Mile Arbutina, naredio Željku Milašinoviću da skinе uniformu i napusti jedinicu, jer je ušao u prostor zatvora i istukao zatvorenika Ivana Marekovića.

Radeta Miljevića je svjedok viđao u zgradi TO. Nosio je uniformu JNA a svjedok misli da je imao čin kapetana. Također, misli da optuženi nije mogao ući u zatvor, jer nije imao poznanika koji bi ga pustili unutra. Josu Kovačević je bio zadužen za razmjenu zarobljenika.

Svjedočenje Ivana Turudića

Branitelj se je prije početka svjedočenje Ivana Turudića usprotivio izvođenju ovog dokaza zato što je svjedok istupao na TV-u u emisiji "Istraga" u kojoj je iznio svoja saznanja o inkriminacijama koje se optuženome stavljaju na teret te je pokazivao fotografije optuženoga. Optužba je smatrala da su to proizvoljne tvrdnje obrane a da će se kroz iskaz utvrditi svjedokova saznanja.

Vijeće je odbilo braniteljev prijedlog o izuzeću svjedoka Ivana Trudića.

Svjedok **Ivan Turudić**, splitskoga prebivališta, umirovljenik, na početku je dao svečano obećanje da će govoriti istinu.

U logoru u Glini je bio zatočen od 1.9.1991. do 3.3.1992. g. kao zarobljeni pripadnik 1. gardijske brigade – «Tigrova». Iako ranjen, pri ulazu je dobio batine od Đure Šimunovića. Svakodnevno premlaćivanje kablovima, čizmama, kundacima i drugim sredstvima je trajalo još 10-ak dana. Poznato mu je da je u prvih mjesec dana od batiranja usmrćeno troje ljudi.

Od zarobljenika je u zatvoru vidio Pavla Štajdohara, Žužića, Litriće, Kaurića, Čačića, Perekovića.

U vrijeme kada su oštećenici odvedeni svjedok se je nalazio u muzičkoj prostoriji odakle je vidio cijeli unutarnji krug zatvora i ulazna vrata zatvora, te je mogao vidjeti i čuti sve što se događalo. U prostoriji je bilo njih 50-ak koje svjedok nije poznao.

Vidio je Radeta Miljevića obučenog u šarenu maskirnu uniformu, sjeća se i opasača, ali ne zna koje je boje bio. Na opasaču je bio pištolj. Vrata zatvora je otvorio stražar Nenad Petrović, a Rade Miljević je pročitao imena Ante Žužića, Litrića i Janka Kaurića. Svjedok je napomenuo da je u zatvoru bio strog zapovjedni lanac, te da je na kucanje, bez dodatnih pitanja, u zatvor mogla ući samo više pozicionirana osoba. Kad je pročitao imena optuženik je stražaru rekao da izvede ljude koje je pročitao. Izveli su ih iz zatvora u bijeli auto koji je izgledao kao manji kombi kraj kojega je bilo nekoliko maskiranih osoba. Tijekom odvođenja civila su morali imati ruke na leđima a glavu pognutu prema tlu.

Svjedok je bio siguran da se odvedeni neće vratiti živi, pogotovo stoga jer su za Borislava Litrića znali da je ubio dvojicu „četnika“. Pri ručku je stražar rekao da ih je sada četvero manje i da ih je odveo Rade Miljević.

Ne sjeća se da je nakon odvođenja civila ponovno u zatvoru vidio Radeta Miljevića.

Na upit je svjedok rekao da se oštećenici nisu opirali pri izvođenju.

Branitelj je tražio da svjedoku bude predočen iskaz Zorana Kotnika koji je rekao da su se opirali i **prigovara da su iskazi svjedoka dijametralno suprotni**, iako su oba bila u istoj zatvorskoj prostoriji. **Predsjednica je odbila prijedlog branitelja o predočenju iskaza svjedoka Zorana Kotnika.**

Zbog toga je branitelj tražio izuzeće Predsjednice Vijeća, jer ne želi utvrditi ključne činjenice u postupku.

Vijeće je odbilo zahtjev branitelja za izuzećem Predsjednice Vijeća.

Svjedočenje Mladena Benete

Svjedok **Mladen Beneta** je umirovljenik iz Vodica, ispitan je na Županijskom sudu u Šibeniku 21.6.2006. Zarobljen je u Kostajnici 16.9.1991, a u zatvoru u Glini je bio do 14.3.1992. kada je razmijenjen. Po dolasku u logor je bio premlaćen, svakodnevno izložen torturi i mučenju. Jednom je prilikom bio postrojen uza zid radi strijeljanja, ali je ipak razmijenjen.

Svjedok navodi da su u sat i pol razmaka prvo odvedena dvojica, a zatim četverica zatvorenika. Prva dvojica odvedenih su bili otac i sin koje ne zna po imenu.

Optuženika prepoznaje po izgledu, ali ga nije znao imenom i prezimenom. Zna da je imao šarenu maskirnu uniformu i opasač na kojem je bio pištolj.

Za Josu Kovačevića kaže da je bio manji rastom te da je imao lažno muslimansko ime.

Branitelj postavlja prijedlog za suočenje svjedoka sa Turudićem o okolnosti koliko je ljudi odvedeno. Vijeće je odbilo braniteljev prijedlog uz obrazloženje kako iskazi svjedoka Benete i svjedoka Turudića nisu u suprotnosti, jer Turudić zna o kojim se osobama radilo, a Beneta ne zna. Zatim je svjedoku pročitao iskaz koji je dao na Županijskom sudu u Šibeniku, gdje je rekao da se otac i sin prezivaju Kaurić, a ne Litrić. Svjedok je odgovorio da je mislio da se tako prezivaju. Optuženik je tražio od Vijeća da svjedok da svečano obećanje da govori istinu, što je ovo odbilo uz obrazloženje da svjedok ne govori o odlučnim činjenicama. Branitelj i optuženik su prigovorili iskazu ovog svjedoka kao nevjerodostojnom.

Svjedočenje Damira Vandelića

Svjedok **Damir Vandelić** u zatvor je pristigao 12. rujna 1991. godine, nakon zarobljavanja u Hrvatskoj Kostajnici.

Od oštećenih je u zatvoru poznavao Janka Kaurića. Prema svjedoku se odvođenje zatvorenika odigravalo kasno poslijepodne, skoro već u sumrak. Sjeća se kako je Janko Kaurić tijekom odvođenja komentirao: « Sad je gotovo, mene će sigurno ubiti, sjetite se samo moga imena i prezimena da se zna da sam bio tu ». Također, navodi da je Janko Kaurić tijekom odvođenja pružao fizički i verbalni otpor stražarima ali slab jer su svi zatvorenici bili jako slabi. Janka Kaurića su prije odvođenja prozvali imenom i prezimenom, što nije slutilo na dobro. Naime, kada se vodilo na ispitivanje uprlo se samo prstom u zatvorenika a nikad ih se nije prozivalo imenom.

Od ostalih zatvorenika se sjeća Ivana Turudića, Mladena Benete. Zatvorenici međusobno nisu previše komunicirali, a imali su povjerenja samo u svoje najbliže kolege. Nije bilo uputno biti znatiželjan jer su takvi najviše dobivali batina. Premlaćivanje je u zatvoru bila svakodnevna pojava.

Za Radu Miljevića nije nikad prije čuo. Bilo je vrlo teško čuti ime i prezime pojedinih stražara ili vojnika, jer su se svi uglavnom zvali nadimcima. Od stražara se sjeća Rade Vrge, Pere Vajića, Stanka Palančana, Radeta kojeg su zvali Čeva, Jose Kovačevića, Nenada Petrovića.

Svjedočenje Stoje Baltića

Svjedokinja **Stoja Baltić** je kućanica i poljoprivrednica, čiji je suprug Petar Baltić ubijen 8. kolovoza 1991. godine na polju oko 50 metara od kuće kao pripadnik formacije vojske tzv. SAO Krajine. Nije joj poznato da je bilo tko iz osвете za njenog muža likvidirao civile na brdu Pogledić, niti da je tko odveo njene sinove da prisustvuju likvidaciji. Nikad nije čula za Radu Miljevića.

Branitelj optuženog je svjedokinji predao vojnu knjižnicu njenog pokojnog supruga, a koju je pak Rade Miljević posjedovao.

Obrana je prigovorila iskazu svjedokinje jer da nije rekla sve što zna o predmetnom kaznenom djelu.

Svjedočenje svjedoka Milana Baltića

Svjedok Milan Baltić je boravio u Selištu sve do 15. rujna 1991. kada je mobiliziran u Banja Luku. Sin je poginulog Petra Baltića i brat Nikole Baltića, koji ima prebivalište u Srbiji. Ne poznaje oštećene u postupku, kao niti optuženog Radu Miljevića, a isto tako svjedok nije imao nikakvih saznanja o stradanju civila na brdu Pogledić. Vratio se u svoje selo polovicom 1992.

Obrana je prigovorila na iskaz ovog svjedoka da je nepotpun.

Svjedočenje Nikole Sužnjevića

Svjedok **Nikola Sužnjević** obnašao je dužnost suca istražnog odjela Okružnog suda u Glini. Bio je dobar prijatelj sa Antom Žužićem, a ostale oštećenike nije poznavao. Bilo mu je poznato da je Ante Žužić zarobljen, i da se nalazi u zatvoru u Glini, a do kraja rata nije imao nikakve spoznaje o njegovoj sudbini. Nakon saznanja da je ovaj stradao obavio je mnogo razgovora s ljudima, ali svjedok nije o

tomu htio govoriti Sudu. Svjedok je poznao i Radeta Miljevića za koga zna da je bio tijekom 1991. u Teritorijalnoj obrani u Glini, ali nije znao reći što je optuženik točno radio. Poznato mu je da je tijekom rata postojala naoružana grupa koju je predvodio Josu Kovačević, tadašnji Predsjednik Izvršnog vijeća općine Glina. Svjedok je rekao da nitko nije spominjao Josu Kovačevića, kao niti Radeta Miljevića, u kontekstu stradavanja Ante Žužića.

Iskaz sudskog vještaka

Sudski vještak, doc. dr. Davor Strinović, saslušan je o okolnosti stradavanja oštećenika i njihove ekshumacije. Pročitao je zapisnike o obdukciji i identifikaciji oštećenika.

Za oštećenog Milana Litrića je potvrđeno da je uzrok smrti prostrijelna ozljeda glave. Uzrok smrti oštećenih Ivica Žužića i Borislava Litrića su višestruke strijelne ozljede. Za oštećenog Janka Kaurića u protokolu nije naveden uzrok smrti, ali je vještak rekao da se, s obzirom na višestruki prijelom kostiju, glave, zdjelice i svih udova, može zaključiti da se radilo o nasilnoj smrti.

Vještak je pojasnio da se ne može niti približno odrediti godina smrti, jer su tijela i meka tkiva oštećena. Isto tako nije bila velika dubina ukopa tijela, što dodatno onemogućava točno utvrđivanje vremena smrti. Vještak je također naveo podatak da su tijela identificirana klasičnom metodom, što znači prema popisu nestalih, prema zubima, kostima, odjeći, osobnim predmetima itd. Napomenuo je i da je takvom metodom od oko 3500 obrađenih slučajeva prepoznato njih 805.

Vijeće je tijekom dokaznog postupka izvršilo **uvid, odnosno pročitao sljedeću dokumentaciju:**

- zapisnik o ekshumaciji posmrtnih ostataka civilnih i vojnih žrtava, od 6.11.1996.
- zapisnik o pregledu posmrtnih ostataka oštećenika, od 8. studenog 1996.
- zapisnik o identifikaciji mrtvih tijela Litrić Milana i Žužić Ante, od 15. studenog 1996.
- zapisnik o identifikaciji mrtvog tijela Kaurić Janka, od 22. studenog 1996.
- zapisnik o identifikaciji Borislava Litrića, od 13. prosinca 2001.
- zapisnik o prepoznavanju po svjedoku Ivici Perekoviću, od 9.3.2006.
- zapisnik o prepoznavanju po svjedoku Pavli Štajdoharu, od 9.3.2006.
- zapisnik o ispitivanju svjedokinje Anice Čučković, od 23.3.2006.
- zapisnici o ispitivanju svjedoka Miroslava Medića, Mace Klobučar, Đure Priljeva, Stojana Priljeva, Ane Radanović i Milana Bulata
- uvid u fotografiju na listu 162. spisa
- uvid u knjigu pod nazivom "Zatvor Glina, spisak zatvorenika"
- uvid u knjigu pod nazivom „Rokovnik, krađe po hrvatskim selima“
- uvid u foto - dokumentaciju očevida i ekshumacije
- uvid u dokumentaciju o pregledu mrtvih tijela Kaurić Janka, Litrić Milana, Litrić Borislava i Žužić Ante
- uvid u spis Županijskog suda u Sisku broj K-23/92.

Optužba

Završni govor zamjenika Županijskog državnog odvjetnika iz Siska, Marijana Zgurića

ŽDO je u cijelosti ostao kod optužnice koja je izmijenjena na glavnoj raspravi u činjeničnom opisu, jer smatra da je nakon provedenog dokaznog postupka na nedvojben način dokazano da je Rade Miljević počinio zločin kojega mu se stavlja na teret.

To prvenstveno potkrepljuje svjedočenjima Pavla Štajdohara, Ivica Perekovića, Zorana Kotnika i Mladena Benete.

Smatra da je nesporno da su oštećenici kao civilne osobe dovedeni u zatvor u Glini, te da su odvedeni 20. rujna 1991., nakon čega se više nisu vratili. O odvođenju na likvidaciju posvjedočili su Damir Vandelić, Mladen Beneta, Pavle Štajdohar i Zoran Kotnik a nalaz vještaka potvrdio je nasilnu smrt prostrijelnim ranama.

Isto tako, smatra da je na nedvojben način utvrđeno da je optuženi Rade Miljević kritičnog dana ušao u zatvor i iz njega izveo oštećenike i predao ih drugim osobama, nakon čega su likvidirani, a da je pritom znao da će biti likvidirani.

Prema knjizi popisa zatvorenika stoji da je oštećenike odveo Joso Kovačević, a evidentno je da je optuženik, postupajući u dogovoru sa istim, oštećenike izveo iz zatvora kako bi bili odvedeni na likvidaciju.

Svjedoci Štajdohar i Pereković potvrdili su da je upravo Rade Miljević odveo oštećenike iz kruga zatvora.

U odnosu na spis K-23/92 koji je priklopljen ovom kaznenom predmetu, a iz kojeg je razvidno da je Borislav Litrić preminuo od premlaćivanja u zatvoru u Glini, pri čemu je presuda u tom spisu pravomoćna, zamjenik ŽDO-a je smatrao da ti podaci nisu relevantni za donošenje odluke u ovom kaznenom predmetu, jer je u ovom kaznenom predmetu vještačenjem utvrđeno da je Borislav Litrić preminuo od posljedica hitaca iz vatrenog oružja.

Slijedom navedenog predložio je da se optuženika proglasi krivim i osudi po zakonu.

Punomoćnik oštećenika Darko Rogan se pridružio završnom govoru zamjenika ŽDO-a te je priložio u spis pisani podnesak koji sadrži njegov završni govor. Predložio je osuđujuću presudu te još jednom ponovio da će imovinskopravni zahtjev ostvarivati u parnici.

Obrana

Završna riječ branitelja Kostanjseka

Prvenstveno ističe da u predmetnom kaznenom postupku nisu ispunjene pretpostavke za donošenje presude, te da bi Sud radi pravilnog sagledavanja i utvrđenja činjeničnog stanja trebao ponovno otvoriti glavnu raspravu i provesti sve dokaze koje je obrana predlagala.

Smatra da iz rezultata provedenog dokaznog postupka niti u jednom segmentu ne proizlazi da bi Rade Miljević bio kazneno odgovoran za djelo koje mu se stavlja na teret izmijenjenom optužnicom. Dodao je da ovaj dokazni postupak nije garantirao zakonitu odluku Suda iz razloga što učinjene pogreške predstavljaju kršenje Ustavom zagarantiranih prava okrivljenika. Istaknuo je da je 95 % dokaznih prijedloga obrane odbijeno pri čemu posebno naglašava odbijanje prijedloga za tonsko snimanje rasprave, i za isključenje javnosti.

Nakon toga je branitelj detaljno analizirao dokazni postupak, prvenstveno iskaze svjedoka Štajdohara, Benete, Perekovića, Kotnika, Turudića, Štedlbauera i Vandelića, te je uputio na kontradiktornosti u njihovim iskazima kada su iskazivali o istim okolnostima. Zatim je govorio o nelogičnostima u iskazima, ali samim tim i o njihovoj neuvjerljivosti, pri čemu ujedno opravdava svjedoke da - nakon proteka tako puno vremena od inkriminiranog događaja - je neutemeljeno očekivati da se svjedoci sjećaju svih detalja u mjeri koja je relevantna u ovom predmetu.

Također je istakao da obrana nije znala za iskaz Ivana Turudića te se, stoga, nije se mogla na vrijeme pripremiti za ispitivanje.

Kritizirao je i odluku Vijeća, što nije zatražilo svečano obećanje svjedoka Stoje i Milana Baltića da će istinito svjedočiti smatrajući da je to ponovno jedna u nizu povreda obrane optuženika, poglavito u situaciji kada je to branitelj tražio od svjedoka optužbe. Smatra da su svjedoci «instruirani» na način da, u kontekstu ovih nemilih događaja u zatvoru u Glini, spominju Radeta Miljevića.

U odnosu na činjenično terećenje iz optužnice branitelj drži da je potpuno kaznenopravno neutemeljeno stavljanje na teret optuženiku supočiniteljstvo u izvršenju ovog kaznenog djela, posebno kad nije na izvjestan način utvrđeno da je on sudjelovao u odvođenju oštećenika, kao niti to da su oštećenici neposredno nakon odvođenja likvidirani. Kako je ekshumacija izvršena tek 1996.godine, a s obzirom na podatak iz «Knjige zatvorske straže» da su zatvorenici kritičnog dana odvedeni u Knin, opravdano se može zaključiti da su oštećenici možda i naknadno likvidirani.

Posebno ističe pravomoćnu presudu priloženu ovom predmetu, prema kojoj su Stanko Palančanin i Ranko Pralica osuđeni za stradanje Borislava Litrića i to na način da je isti preminuo od posljedica premlaćivanja u zatvoru u Glini. Taj podatak je smatrao pravnom preprekom za terećenje Radeta Miljevića za smrt Borislava Litrića.

Na kraju je predložio oslobađanje od optužbe, jer smatra da je to jedina opravdana odluka koju ovaj Sud može donijeti.

Optuženik se pridružio završnim riječima te zamolio Sud za **odgodu svoje završne riječi** iz razloga što bi ona mogla potrajati oko 3 sata. Predsjednica Vijeća je upozorila optuženika kako ne može iznositi ono što je već branitelj rekao, kao niti izlagati ono što nije u vezi s ovim kaznenim predmetom.

Obrana okrivljenika

Okrivljeni Rade Miljević je do umirovljenja 1990. bio odgajatelj u Odgojno - popravnom domu u Glini. Taj je Dom zatim pretvoren u Štab Teritorijalne obrane, a manji dio u zatvor u koji nikada nije zalazio. Tijekom rata bio je pripadnik Teritorijalne obrane u sklopu koje je vodio brigu o obiteljima poginulih i ranjenih u oružanim sukobima na tom području, što je radio sve do 1995. Imao je čin vodnika prve klase, ali ga nikada nije isticao. Isto tako je prvotno posjedovao SMB uniformu, a kasnije je dobio maskirnu. Kao pripadnik TO imao je radni prostor u komandi TO-a, gdje je po potrebi dolazio u ured Dušana Manojlovića a u prostor glinskog zatvora nije nikada ulazio.

Naglasio je da nikada nije bio pripadnik paravojne postrojbe Jose Kovačevića, te da ga je nastojao izbjegavati na ulici. Naprotiv, Joso Kovačević je tvrdio da okrivljenika i njegovu obitelj treba likvidirati. Njega i njegovu obitelj u selu zvali simpatizerom ustaša i Hrvatske vojske.

Bilo mu je poznato sve u vezi stradavanja pripadnika srpske vojske Štekovića i Petra i Đorđa Baltića za čije se ukope i obitelji osobno pobrinuo, ali nije znao da bi zarobljavanje četvorice oštećenika bilo u nekoj vezi sa stradanjem navedenih ljudi.

Naglasio je da nije imao ikakvih saznanja o stradanju civila u zatvoru, a posebno o stradanju oštećenika o kojima se radi u ovom kaznenom postupku. Osobno je jedino poznavao Antu Žužića, za kojeg je čuo da je platio 1000 maraka da ga oslobode, ali što se kasnije dešavalo oko njegove sudbine, okrivljenik nije znao.

Od ostalih djelatnika zatvora poznavao je Đuru Birača, Stanka Palančanina i Iliju Djakovića. Sve zapovijedi tijekom rata, uglavnom u usmenom obliku, okrivljenik je dobivao direktno od zapovjednika TO, Marka Vrcelja i Vlade Čupovića. Zapovijedi su bile isključivo povezane sa stradanjima boraca na ratištu.

Okrivljenik je istaknuo da je bio dostupan tijelima sudbene vlasti RH 7 godina, i u tom se periodu nije ništa poduzimalo, a prepoznavanje u policijskoj postaji u Petrinji da je ličilo više lakrdiji, a ne službenoj istražnoj radnji.

Presuda

Dana 18. lipnja 2007. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Sisku je objavilo presudu kojom je Rade Miljević proglašen krivim za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120 st.1 OKZRH i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 14 godina.

Sud je iz činjeničnog opisa optužnice, izmjenjenog na glavnoj raspravi od zamjenika državnog odvjetnika, u presudi ispustio navod da je optuženik oštećenike predao pripadnicima diverzantske grupe Jose Kovačevića, te naveo da je optuženik oštećenike radi likvidacije predao «neutvrđenom broju naoružanih nepoznatih osoba pripadnika iste vojne postrojbe». To stoga, kako proizlazi iz obrazloženja presude, jer Sud nije na nedvojben način utvrdio da je optuženik kritične zgode zatočenike predao Josi Kovačeviću i njegovoj naoružanoj grupi, a jer iz iskaza svjedoka Štajdohara, Perekovića i Kotnika proizlazi da sa svoje pozicije nisu vidjeli tko se nalazio vani, izvan kruga zatvora, kad su oštećenici izvedeni, ali su suglasno naveli da su vidjeli bijelo vozilo i nepoznati broj uniformiranih osoba.

U presudi je navedeno koje je dokazne prijedloge Sud riješio odbiti procjenjujući ih neprikladnima, nevažnima ili nezakonitima.⁵ Kao nevažan Sud je odbio prijedlog obrane da se ispita grupa svjedoka (osim već ispitanih) koji su boravili u istoj prostoriji sa svjedokom Zoranom Kotnikom o tomu što su vidjeli vezano uz odvođenje oštećenika iz zatvora, jer smatra da su činjenice koje se tim prijedlogom predlaže utvrditi već u dovoljnoj mjeri utvrđeni.

U nastavku je interpretirana obrana okrivljenikova, nakon čega je detaljno analiziran svaki iskaz svjedoka u odnosu na optužnicu.

Sud na temelju iskaza svjedoka Pavla Štajdohara, Ivice Perekovića, Zorana Kotnika i Ivana Turudića utvrđuje da je rade Miljević iz zatvora izveo oštećene⁶. To što svjedoci u niz detalja o samom odvođenju četvorice oštećenika nisu iskazivali sukladno i istovjetno (uniforma koju je optuženik tom prilikom imao na sebi, doba dana kad su oštećenici odvedeni, prostorije od kud su odvedeni, lokalitet gdje je optuženik stajao u trenutku odvođenja oštećenika, ili gdje se predstavio svojim imenom i prezimenom, kao i u pogledu broja odvedenih osoba i njihovog ponašanja pri odvođenju), Sud objašnjava činjenicom da zatvorenici «nisu smjeli izrazito promatrati događaje oko sebe», jer su morali imati pognute glave a bili su i u strahu i pod torturom, a također imajući u vidu i protek vremena od navedenih događaja. Sud prihvaća iskaze tih svjedoka kad optuženika prepoznaju kao osobu koja je izvela oštećene iz zatvora, iako je prošlo 15-ak godina, i iako su lice optuženika vidjeli tek nakratko.

Podatke iz knjige «Primopredaja zatvorske straže» i knjige «Zatvor Glina – spisak zatvorenika» Sud prihvaća kao potvrdu da su oštećeni u zatvor dovedeni te da su 20. rujna 1991.g. iz zatvora odvedeni nakon čega u taj zatvor nisu više bili vraćeni. Podatak da su oštećeni odvedeni po vojnoj policiji u Knin Sud je uzeo kao nevjerođostojne što obrazlaže ranijim utvrđenjem, i to s obzirom na iskaze zatočenika i nekih stražara koji su svjedočili da su čuli kako su oštećenici odmah likvidirani na brdu Pogledić.

Sud je obrazložio zašto je otklonio utvrđenje o stradanju oštećenog Borislava Litrića iz pravomoćne presude u kaznenom postupku K-23/92. Županijski sud u Sisku je u kaznenom postupku K-23/92 pravomoćno osudio Ranka Pralicu i Stanka Palančanina za dva kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl.142 st.1 OKZRH, s time da činjenični supstrat t. 2 izreke presude sadrži navod da je ošt. Litrić Borislav preminuo u zatvoru od posljedica tjelesnih povreda koje je dobio uslijed premlaćivanja. Sud je obrazlaže da je u ovom postupku utvrdio da je Litrić Borislav odveden iz zatvora s trojicom drugih oštećenika, te likvidiran na brdu pokraj Gline, odnosno preminio od strijelinih rana.

Na kraju obrazloženja Sud navodi da je, na temelju utvrđenog činjeničnog stanja, na nedvojben način utvrdio odgovornost optuženika za inkriminirano kazneno djelo i da je ovaj pri tome postupao s izravnom namjerom da oštećenike liši života, jer da «iz svih okolnosti slučaja proizlazi da je znao i bio svjestan da će nakon odvođenja iz glinskog zatvora oštećenici biti likvidirani, što znači da je bio svjestan svog djela i htio njegovo počinjenje". Sud posebno ne navodi iz kojih okolnosti proizlazi okrivljenikova namjera.

Žalbeni postupak

Protiv presude su žalbu uložili odvjetnik Kostanjšek i odvjetnik Veljko Miljević kojem je optuženik dao punomoć za zastupanje tijekom postupka.

⁵ *Po mišljenju monitora, Sud neka od tih rješenja o odbijanju dokaznih prijedloga nije u dovoljnoj mjeri i s pravim argumentima obrazložio. Primjerice: zašto je kao nevažan dokaz odbio suočenje svjedoka Turudića i Benete; zašto je kao nedopušten dokaz odbio prijedlog da se uvrši uvid u spis K-23/93, K-37/92 i K-42/93.*

⁶ *Svjedoci očevici navode da su čuli da se osoba koja je došla u zatvor, tražila i odvela oštećenike predstavila imenom Rade Miljević.*

Mišljenje

Kazneni postupak proveden pred županijskim sudom u Sisku protiv Rade Miljevića je proceduralno proveden korektno. No, upozoravamo na sljedeće:

Županijsko državno odvjetništvo je prvotnom optužnicom teretilo Radu Miljevića da je sudjelovao u ubojstvu civila a da to iz dokaza navedenih u optužnici ni iz čega nije proizlazilo, odnosno nije bilo niti zatvorenog kruga indicija, a kamoli dokaza, da bi na bilo koji način okrivljenik sudjelovao u likvidaciji zatvorenika, a još manje da bi ih osobno likvidirao.

Tijekom dokaznog postupka Sud je odbio veliki broj dokaznih prijedloga obrane optuženika. Po našem mišljenju, razlozi zbog kojih je Sud odbio neke dokazne prijedloge nisu u dovoljnoj mjeri i s pravim argumentima obrazloženi u presudi. Također, smatramo da u presudi nije jasno obrazloženo iz kojih "svih okolnosti slučaja proizlazi" da je okrivljeni pri odvođenju oštećenih bio svjestan da će nakon odvođenja iz glinskog zatvora oštećenici biti likvidirani. Iz tih razloga može se postaviti pitanje hoće li i Vrhovni sud RH smatrati da je činjenično stanje, ukoliko se iz tog razloga obrana optuženika bude žalila, potpuno utvrđeno.

Branitelj optuženika tijekom postupka dobio je pisanu prijetnju i upozoravao Sud da postoji pritisak na svjedoke, no Sud nije prihvatio prijedlog obrane da se isključi javnost.

Sud nije koristio odvojenu prostoriju za svjedoke usljed čega su se događale situacije da su se svjedoci za vrijeme stanki dogovarali i komentirali svjedočke iskaze.

Tijekom ovog procesa saznalo se za još jedan slučaj suđenja u odsutnosti optuženih na županijskom sudu u Sisku na kome su optuženi proglašeni krivima i osuđeni na 20 godina zatvora a da se odvjetnik po službenoj dužnosti nije žalio VSRH. U navedenom predmetu, K-23/93, Sud je donio presudu, koja je istekom roka za žalbu postala pravomoćna. Okrivljeni Ranko Pralica i Stanko Palančan su osuđeni za dva kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 142 st.1 OKZRH, time da činjenični supstrat t. 2 izreke presude sadrži navod da je ošt. Borislav Litrić preminuo u zatvoru od posljedica tjelesnih povreda koje je dobio uslijed premlaćivanja. Tijekom postupka protiv okr. Miljevića Sud je utvrdio da je Borislav Litrić po optuženom Radetu Miljeviću odveden iz zatvora s trojicom drugih oštećenika, te likvidiran na brdu pokraj Gline.

Postavlja se pitanje da li će Državno odvjetništvo u Sisku koje je podiglo optužnice u oba predmeta, sukladno mogućnosti podnošenja zahtjeva za obnovom kaznenog postupka iz stavka 407. ZKP-a, zaista i podnijeti zahtjev za obnovom kaznenog postupka protiv Ranka Pralice i Stanka Palančanina, budući da iz izvedenih personalnih dokaza i nalaza i mišljenja vještaka sudsko-medicinske struke o uzrocima smrti ošt. Borislava Litrića proizlazi da je usmrćen hicima iz vatrenog oružja, a ne uslijed fizičkog zlostavljanja, za što su pravomoćno osuđeni Pralica i Palančanin.

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava-Osijek

Documenta, Zagreb

Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Hrvatski helsinški odbor